táplálhatók. Az igazgató, aki vállalata ügyfelétől kölcsönt kér kifejezetten a maga számára s ezzel megszökik, a vállalattól független valaki. A vállalat ugyan vétkes, amikor a vele szemben elkövetett bűncselekmények után nem bocsájtja el, de nem felel az igazgató hitelezőjének, mert az el nem bocsájtásban rejlő vétkessége s az igazgató által ebbeli minőségének leple alatt elkövetett sikkasztás között okozati összefüggés nincs. Csak ha a Kuncz-féle tervezetnek vagy a M. M. T.-nek szabályát élő jognak állítjuk, lehet felelősségéről szó.

Dr. Huppert Leó

Jurisdictio és nemzetközi magánjog. A magyar bírói gyakorlat korábban kevés nemzetközi magánjogi döntést mutatott fel, holott számos oly ügy került elbírálás alá, amely valamely külföldi vonatkozása révén nemzetközi magánjogi kérdések felvetésére alkalmul szolgálhatott volna. De úgy az ügyvédség, mint a bíróságok ösztönös érzésből észrevétlenül haladtak el a nemzetközi magánjogi kérdések mellett, úgy hogy igen sok oly ítélet látott napvilágot, mely anélkül bírált el a nemzetközi magánjog körébe vágó eseteket, hogy akár a felek periratai kban, akár a bíróságok állásfoglalásaikban a nemzetközi magánjogi kérdés tárgyalását akár csak fel is vetették volna. Ujabb időben az az örvendetes fejlődés észlelhető, hogy bíróságaink tudatosan és rendszeresen foglalkoznak a perviták során adódó nemzetközi magánjogi kérdések elemzésével és elbírálásával. Ennek a fejlődési irányzatnak egyik szép terméke a Kúria P. V. 4157/920. számú ítélete. A kereset csere-szerződés érvénytelenítésére irányult. A II-od bíróság az ügylet érvénytelenségét kimondotta és megállapította azt is, hogy az érvénytelenné nyilvánítás folytán mindkét oldalról az előbbi állapot helyreállításának volna helye, azonban az előző állapot helyreállítása iránt az Ítélőtábla nem rendelkezett, mondván, hogy a felperes által a restitutio során vissza szolgáltatandó ingatlan idegen állam területére esik s így ezen ingatlannak az alperesek részére leendő birtokbocsátása tekintetében végrehajtható módon a magyar bíróság nem rendelkezhetik. A kir. Kúria a fellebbezési bíróságnak idevonatkozó döntését helytelennek deklarálta. Megállapítván, hogy az alperesek az idegen területre eső ingatlan visszabocsátása iránt viszonkereseti kérelmet elő nem terjesztettek és egy oly végrehajtható határozat — hozatala a bíróságtól e tekintetben nem is kéretett. Az érvénytelenséggel járó in integrum restitutio szempontjának pedig viszontkereset nélkül is eleget lehet tenni

azon a módon, ha a felperesek javára az érvénytelenség folytán visszaítélt ingatlan attól a feltételtől függetlenül ítéltetik meg, hogy felperesek a maguk részéről az ellenszolgáltatást — adott esetben a külföld területére eső ingatlant — visszabocsátják. Grosschmid az ilynemű ítéleti rendelkezést találó szóval „kötött marasztalásnak" nevezi. A felperes ki a maga javára szóló ítéleti rendelkezés végrehajtását szorgalmazza; ezt csak anak ellenében teheti meg, ha a kötött marasztalásban terhére szabott feltételben rejlő kötelezettséget teljesíti. A kötött marasztalás az alperes javára ugyan perjogi értelemben végrehajthatóságot nem eredményez. Az alperes részére az ily ítéleti rendelkezésnek nincs meg a propulsiv ereje, hogy az alperes is szorgalmazhatná végrehajtás utján az itéleti rendelkezés valóra váltását. Ugyancsak Grosschmidi műszóval élve, a kötött marasztalás formájában visszaítélt ingatlanhoz való igény „gördülékenysége" kisebb fokú mint volna viszonkereseti marasztalás esetén, amikor felperesnek is, alperesnek is módja volna a végrehajtás eszközéhez nyúlni. A kötött marasztalás egyrészt védi az alperest azon eshetőleges méltánytalansággal szemben, hogy az ő teljesítése végrehajtásilag kikényszeríthető legyen anélkül, hogy a neki járó teljesítés az ő javára megtörténjék. De ezen a tisztán méltánytalanságot elhárító védekező jellegén felül a kötött marasztalásnak van megint csak Grosschmid kifejezésével élve bizonyos „kénytető" ereje is azáltal, hogy a felperes számára, aki itéletileg megitélt jussához hozzá akar jutni, a kötött marasztalásban ott rejlik az az el nem hárítható, a felperes itéleti rendelkezéssel ugyan nem, de materialiter terhelő ellenkötelezettségnek teljesítésére ösztönző motivum. A Kúria tehát feloldotta a II-od bíróság itéletét vonatkozó részében, kimondván, hogy az a körülmény, hogy az alperesnek visszajáró ingatlan idegen állam fennhatósági területéhez tartozik, nem szolgálhat akadályul annak, hogy a bíróság felperes javára csupán kötött marasztalást vagyis a felperesnek formailag önkéntes ellenteljesítésétől függően itélje meg a kereseti ingatlant, mert mint a Kúria mondja ily tartalmú rendelkezésnek sem magánjogi, sem nemzetközi akadálya nincs. Amennyiben helytálló dogmatikailag a Kúria megkülönböztetése alperes javára kozandó viszontkereseti ítélet és a felperes javára kötött marasztalás formájában meghozható ítélet között, annyira emberien bölcsnek tartjuk az érdek kiegyenlítésnek azt a megoldását, amely mindkét fél jogos oltalmának érvényesítésére a megfelelő jogi formát kikereste.

B. S.